

- rozwoju infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwoju usług społecznych, zwłaszcza opiekuńczych, stymulowaniu aktywności społecznej oraz rozwoju działalności mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom, ograniczanie zjawiska wykluczenia, zapewnienie wsparcia wychowawczego,
- zwiększaniu możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług (szkolnictwo ponadpodstawowe, zwłaszcza zawodowe – blisko współpracujące z lokalnymi przedsiębiorcami, potencjalnymi przyszłymi pracodawcami, edukacja dorosłych, specjalistyczna ochrona zdrowia – szpitale oraz poradnie specjalistyczne),
- rozwiązywaniu problemów transportowych (wyprowadzanie ruchu tranzytowego),
- rozwiązywaniu problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych),
- porządkowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej (estetyzacja zagospodarowania, deglomeracja przemysłu z centrów miast, rewitalizacja),
- zwiększaniu potencjału terenów zieleni, w tym zwłaszcza pełniących rolę przestrzeni publicznych,
- wykorzystaniu potencjałów endogenicznych (specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności),
- rozwoju transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia,
- rozwoju wszystkich innych działań/funkcji typowych dla poziomu ośrodków lokalnych.

Ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe. Ta kategoria miast pełni niektóre funkcje typowe dla ośrodków powiatowych (lecznictwo specjalistyczne oraz szkolnictwo ponadpodstawowe) i zasadne jest objęcie jej wsparciem adekwatnym dla pełnionych funkcji oraz typowym dla poziomu lokalnego.

Ośrodki lokalne. W tej kategorii mieszczą się pozostałe miasta (niezaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych) oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin. Odpowiadają za stymulowanie rozwoju społecznego związanego z koncentracją usług publicznych należących do tzw. zadań własnych gmin oraz rozwoju gospodarczego i obsługi rolnictwa (co wynika z koncentracji podmiotów i instytucji działających na ich rzecz).

W przypadku tej kategorii ośrodków działania w ramach kształtowania struktur i wzmacniania potencjału województwa powinny w szczególności polegać na:

- rozwoju potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach - wyznaczanie terenów inwestycyjnych),
- rozwoju potencjału wsparcia rolnictwa,
- zwiększaniu możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług należących do zadań własnych gmin – zwłaszcza z zakresu edukacji i kultury,
- rozwoju infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwoju usług społecznych, zwłaszcza opiekuńczych, stymulowaniu aktywności społecznej oraz rozwoju działalności mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom, ograniczanie zjawiska wykluczenia, zapewnienie wsparcia wychowawczego,
- rozwoju zagospodarowania służącego aktywności fizycznej i integracji, w tym zwiększania potencjału terenów zieleni, zwłaszcza pełniących rolę przestrzeni publicznych,
- rozwiązywaniu problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych),
- wykorzystaniu potencjałów endogenicznych (specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności),
- rozwoju transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia.

W sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego wyróżnia się grupa miast bardzo małych liczących poniżej 5 tysięcy mieszkańców. Jest ich 20 i są to ośrodki bardzo zróżnicowane pod względem charakteru zagospodarowania, pełnionych funkcji (poza funkcjami ośrodków lokalnych), stanu rozwoju gospodarczego, sytuacji społecznej, statusu administracyjnego (siedziba gminy miejsko-wiejskiej lub samodzielna gmina miejska). Niektóre z tych miast prezentują bardzo korzystne wskaźniki stanu rozwoju (odniesione do liczby mieszkańców), ale cechą wspólną tych ośrodków jest obiektywnie bardzo mały potencjał rozwojowy